

เรื่องเล่าร้าวปลั่ง

รามาธิบดีล้ำค่า ด้วยนวัตกรรม นำพาสู่ความยั่งยืน

ลมหายใจสุดท้าย

นางสาวจันทร์จิรา สังข์พุก

หอผู้ป่วยอุบัติเหตุไฟไหม้ งานการพยาบาลศัลยศาสตร์

เนื้อเรื่อง

ข่าวเหตุการณ์เพลิงไหม้กระเบิดที่จังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้บ้านพักผิงยิบเย็นเจ้าของบ้านได้รับบาดเจ็บสาหัส สร้างความตกใจแก่พวกเราชาว หอผู้ป่วยอุบัติเหตุไฟไหม้ที่ให้การดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บไฟไหม้ตั้งแต่ระยะวิกฤตจนถึงฟื้นฟูเป็นอย่างมาก การมาปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วยอุบัติเหตุไฟไหม้ในเช้าของวันนี้ก็เหมือนทุกวันที่ผ่านมา แต่ฉันมีความรู้สึกว่ามันยากขึ้นปฏิบัติงานมากเป็นพิเศษ ฉันอยากไปพบคุณป้าไปดูแลคุณป้า คุณป้าเป็นผู้ป่วยหญิงวัยกลางคนที่ถูกส่งตัวจากโรงพยาบาลต่างจังหวัดมารับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลรามาธิบดี ท่านประสบอุบัติเหตุขณะทำพลุสำหรับจุดเล่นในงานวันเกิดใส่ตัวบริเวณร่างกาย แรงระเบิดทำให้ร่างกายของคุณป้าเต็มไปด้วยบาดแผล พบสะเก็ดระเบิดเป็นแห่งโลหะเล็กๆ ผิงอยู่ในบาดแผลบริเวณศีรษะ ใบหน้า ลำตัว แขนขา 2 ข้างเป็นจำนวนมาก มีบาดแผลฉกรรจ์ที่ขา 2 ข้างจากแรงระเบิด คุณป้าต้องใส่ท่อช่วยหายใจจึงไม่สามารถสื่อสารถึงความเจ็บปวดได้ ทุกครั้งที่มีการทำความสะอาดแผลหรือทำหัตถการต่างๆ ฉันรู้สึกสงสารคุณป้ามากจนเจ็บปวดทุกซทรมานมาก ถึงเวลาที่ต้องเข้าไปทำความสะอาดแผลเจ้าหน้าที่ทุกคนจะทำให้ด้วยความนุ่มนวลที่สุดเท่าที่จะทำได้ ช่วยเหลือดูแลจัดท่านอนให้คุณป้าได้รับความสบายทางด้านร่างกายให้ได้มากที่สุด ในช่วงสายๆของวันเดียวกันนี้ อาการคุณป้าทรุดลง ความดันโลหิตต่ำลง คุณหมอประเมินอาการแล้วพูดว่า “คุณป้าคงสู้กับการติดเชื้อจากบาดแผลไม่ไหวแล้ว” คุณหมอแจ้งอาการของคุณป้าให้กับบุคคลในครอบครัวรับทราบ

สักพักญาติก็เดินทางมาถึง ทางหอผู้ป่วยอนุญาตให้ญาติสายตรงเข้ามาดูอาการพูดคุยรำลึกกันเป็นครั้งสุดท้าย บุตรชาย บุตรสาว พร้อมสามีคุณป้าเข้ามาหา ทุกคนมาพร้อมด้วยใบหน้าที่ยิ้มไปด้วยความกังวล และใบหน้าเศร้าหมองมาก พูดด้วยน้ำเสียงที่สั่นเครือว่า “แม่หมักรักแม่นะ” “แม่หมักรักแม่นะ ผมจะดูแลน้องเอง แม่ไม่ต้องเป็นห่วงอะไร ไม่ต้องกังวลอะไรนะแม่” สิ้นเสียงคำพูดของบุตรชายน้องก็ร้องไห้โฮออกมาพร้อมจับมือแม่มากุมไว้ให้สบายนะ “เรากลับไปอยู่บ้านเราด้วยกันนะ” พอสามีพูดเสร็จก็หันมาเสียงร้องไห้สะอึกสะอื้นเล็ดลอดออกมา เป็นภาพที่น่าสงสารมากฉันต้องเดินเลี้ยวยังไปทางอื่น หลังจากที่ได้พูดคุยล่ำลากับคุณป้าเป็นเวลาพอสมควรแล้วก็แยกย้ายกันกลับฉันรู้สึกว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่ฉันยังต้องทำให้กับคุณป้าก่อนลมหายใจสุดท้ายของท่าน

ฉันได้นึกถึงคำสอนของหลวงพ่อก่อนหนึ่งที่ท่านได้สอนถึงภาวะ “จิตสุดท้ายก่อนตาย” วิถีจิตผู้ก่อนสิ้นใจ ฉันจำได้ขึ้นใจ 1 ใน 5 วิธีที่ท่านสอนไว้ ฉันสามารถทำได้ในสถานการณ์ที่คับขันแบบนี้คือการนำเงินของฉันที่มีอยู่จำนวนหนึ่งใส่มือให้คุณป้าถือไว้ แล้วบอกให้คุณป้าตั้งจิตอธิฐานในสิ่งดีๆ ภาวนา “พุทโธ” คุณป้าก็พยักหน้านิดๆ เหมือนเป็นการตอบรับสิ่งที่ฉันบอกไป เปิดวิทยุธรรมะให้คุณป้าฟังก่อนลมหายใจสุดท้ายเพื่อให้เป็นการจากไปดี ด้วยจิตใต้สำนึกเกี่ยวกับเรื่องความตายและความเชื่อต่างๆ ที่ฉันรับรู้มาฉันก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าการทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่สมควรหรือไม่ แต่ฉันมีความรู้สึกว่าการทำแล้วสบายใจ คุณป้าก็น่าจะรับรู้ถึงสิ่งดีๆ ได้ฉันเชื่อเช่นนั้น เวลาผ่านไปประมาณ 2 ชั่วโมง ฉันได้เดินเข้าไปดูคุณป้าเป็นระยะๆ เห็นว่าคุณป้านอนนิ่ง ๆ หลับตา ความดันโลหิตก็ยังลดลงอยู่คงเดิม ฉันเดินไปกุมมือคุณป้ากระซิบบอกคุณป้าว่าถ้าพวกหนูดูแลได้ไม่ทำให้คุณป้าเจ็บ คุณป้าโอโหสิกรรมให้พวกหนูด้วยนะคะ เจ้าหน้าที่ทุกคนพยายามทำเต็มที่เต็มความสามารถแล้ว ฉันรับรู้ได้ว่าคุณป้าบิบบมือฉันเบาๆ เหมือนเป็นสัญญาณการตอบรับ แล้วฉันก็ปล่อยมือคุณป้าเดินออกจากเตียงได้ 3 - 4 ก้าว อยู่ๆ วิทยุที่เปิดธรรมะให้คุณป้าฟังก็หยุดเครื่องวัดสัญญาณชีพก็ดับขึ้น หัวใจของคุณป้าหยุดเต้น คลื่นหัวใจของคุณป้าบนจอมอนิเตอร์ก็หยุดเป็นเส้นตรง ความดันโลหิตก็ค่อยๆ ลดลง ทุกคนเดินไปดูพร้อมกัน “คุณป้าจากไปแล้ว” น้องพยาบาลคนหนึ่งพูดขึ้นมา

ทุกวันนี้ฉันก็ยังคิดถึงอยู่ว่าสิ่งที่ฉันทำให้กับคุณป้าในวันที่ท่านใกล้สิ้นใจมันเป็นเรื่องจริงหรือเปล่า หรือฉันคิดไปเอง หลังฉันจับมือคุณป้าพูดคุยกับคุณป้าเป็นครั้งสุดท้าย วิทยุที่กำลังส่งเสียงบรรยายธรรมะหยุดลง เครื่องวัดสัญญาณชีพดับขึ้นส่งสัญญาณว่าวัดสัญญาณชีพไม่ได้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องบังเอิญ หรือคุณป้ารับรู้ได้ หรือถึงเวลาของคุณป้าแล้วก็ตาม แต่สุดท้ายคุณป้าก็จากไปอย่างสงบ ไม่ทุกข์ทรมานอีก

การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย จะต้องครอบคลุมทั้งการดูแลจิตใจของผู้ป่วยและญาติให้สามารถเผชิญกับเสียวินาที่ของชีวิตอย่างปราศจากความกลัวและกังวลอย่างมีศักดิ์ศรี การเรียนรู้จากการจากไปของคุณป้าในครั้งนี้ ทำให้ฉันรับรู้ว่าการตายที่ดีคือมีสติไม่หลงตายบทเรียน “ก่อนลมหายใจสุดท้ายของป้า” จะเป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของพวกเราชาวหอผู้ป่วยอุบัติเหตุไฟไหม้ ให้การตายไม่ใช่ไปสู่สภาวะที่ทรมานแต่ขณะที่ยังเป็นจุดสำคัญที่ว่าต้องมีจิตที่ดี คือมีสติไม่หลงตาย มีจิตใจไม่พันเพือน ไม่เศร้าหมอง ไม่ขุ่นมัว จิตใจดีงาม (พระพรหมคุณาภรณ์ จากหนังสือทางแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์)